

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Minister van VWS

Deadline:

i.a.a. Minister voor MZS
i.a.a. StaatssecretarisSG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Ontworpen door

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

M +31(0) 5.1.2e
5.1.2e @minvws.nl

Datum

22 december 2020

Kenmerk

1806072-216579-FEZ

Zaaknummer

Bijlage(n)

1. Nota Follow up Audit Committee 11 december.
2. Memo onrechtmatigheden AC.

Afschrift aan

Leden Bestuursraad VWS

nota

(ter beslissing)

Onrechtmatigheden COVID-maatregelen

Paraaf directeur

Paraaf SG

1 Aanleiding voor deze nota

De bespreking in het Audit Committee en de daaropvolgende besluitvorming in de Bestuursraad over de onrechtmatigheden naar aanleiding van de COVID-maatregelen.

2 Beslispunten, advies en mogelijk alternatief

- Instemmen door de minister van VWS met de acties om de COVID-onrechtmatigheden te beperken en de wijze waarop VWS de verantwoording gaat organiseren;
- De minister van Financiën proactief informeren door de minister van VWS over de onrechtmatigheidsproblematiek bij VWS en over de actie die VWS in samenwerking met onder meer met ambtelijk Financiën onderneemt.

3 Samenvatting en conclusies

Zoals u al eerder aan de Tweede Kamer heeft gemeld bestaat de kans op onrechtmatigheden bij de COVID-maatregelen. In het najaar heeft FEZ dit signaal afgegeven aan de Bestuursraad en het Audit Committee (9 oktober), waarbij ook de belasting van de organisatie die ontstaat door het volledig op orde brengen van dossiers is meegenomen.

Vervolgens is een nadere analyse gemaakt en daaruit is gebleken dat de prioriteit van VWS nu nog steeds ligt bij de crisisbestrijding zodat het op orde brengen van de individuele inkoop- subsidie- en overige dossiers in beperkte mate mogelijk is. Echter, ondanks de inspanningen die alsnog worden ondernomen, bestaat een gerede kans dat forse onrechtmatigheden blijven bestaan. In het Audit Committee van 11 december en in de Bestuursraad van 18 december is hierover gesproken. Gedurende dit hele traject heeft FEZ ambtelijk Financiën, de ADR en de Algemene Rekenkamer (AR) meegenomen.

Ambtelijk Financiën heeft ons op 21 december geïnformeerd over het periodiek overleg tussen de minister van Financiën en de president van de

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Algemene Rekenkamer op 20 januari aanstaande. Tijdens dat overleg zal de onrechtmatigheidsproblematiek van VWS naar verwachting ook besproken worden.

Gelet op de afspraak tussen de minister van Financiën en de president van de Algemene Rekenkamer is ons advies dat u de minister van Financiën zelf proactief informeert over de onrechtmatigheidsproblematiek in plaats van dat hij het eerst ambtelijk hoort van ambtelijk Financiën en vervolgens van de president van de AR.

Kenmerk
1806072-216579-FEZ

Wat voor zowel de minister van Financiën en de president van de Algemene Rekenkamer van belang is, is dat een grote onrechtmatigheid bij VWS grote impact zal hebben op de Rijksrekening (alle jaarverslagen van de departementen bij elkaar). Als de COVID-verplichtingen en -uitgaven van VWS als onrechtmatig worden beoordeeld dan zal de AR de gehele Rijksrekening afkeuren (door een overschrijding van de tolerantiegrens van 1% voor onrechtmatigheden voor het gehele Rijk). Dit heeft tot gevolg dat het kabinet een indemniteitswet moet indienen bij het parlement. Dat geldt bij een forse onrechtmatigheid waarbij de comptabele wet- en regelgeving geen uitzonderingsbepaling kent voor een crisis zoals deze.

Bespreekpunten voor het gesprek met de minister van Financiën

Het gesprek kunt u aan de hand van onderstaande bullets doen:

- om de COVID-crisis te bestrijden heeft VWS maatregelen moeten nemen;
- die maatregelen vielen voor een groot deel buiten het gebruikelijke instrumentarium van VWS (persoonlijke beschermingsmiddelen zelf in kopen, testen) of moesten onder grote druk worden genomen (zorgbonus);
- de kans op onrechtmatigheden is daardoor groot;
- VWS is nog steeds druk doende de crisis aan te pakken, waarbij het apparaat overbelast is;
- VWS doet desalniettemin het mogelijke om de onrechtmatigheden te beperken;
- daarbij onderscheidt VWS drie brokken:
  - begrotingsonrechtmatigheden verminderen. Zoals de Tweede en Eerste Kamer informeren over beleidsvoornemens voordat VWS de verplichting aangaat;
  - politieke verantwoording: hoe heeft VWS elke uitgegeven euro besteed en welke prestatie is daarmee geleverd? Bijvoorbeeld: hoeveel mondkapjes en IC-apparatuur heeft VWS gekocht?
  - materiële onrechtmatigheid: onrechtmatigheid op het niveau van individuele inkoop-, subsidie- en andere dossiers;
- de nadruk zal daarbij liggen op de politieke verantwoording: hoe heeft VWS elke uitgegeven euro besteed en welke prestatie is daarmee geleverd?
- Ambtelijk VWS zal ambtelijk Financiën, de AR en de ADR actief betrekken en gaarne gebruik maken van hun hulp, die van belang is om deze actie tot een succes te brengen. Periodiek zullen de bewindspersonen van VWS en Financiën worden geïnformeerd.
- NB: dit betreft alleen de COVID-uitgaven. Voor de non-COVID-uitgaven geldt het gebruikelijke regime.

4 Draagvlak politiek

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Kenmerk
1806072-216579-FEZ

In de voortgangsbrieven Corona aan de Tweede Kamer heeft de minister van VWS meerdere malen een signaal afgegeven dat de kans bestaat op onrechtmatigheden en dat VWS zich zal inspannen om waar mogelijk fouten in de rechtmatigheid te voorkomen.

Tevens heeft de Tweede Kamer meerdere malen opgeroepen om het handelen prioriteit te geven (inkoop mondkapjes en testen) en is de zorgbonus op politiek initiatief uitgevoerd waarbij ook is gewezen op mogelijke risico's op het gebied van misbruik en oneigenlijk gebruik.

In de Tweede Kamer is in het Najaarsnotadebat op 16 december aan de minister van Financiën gevraagd om er voor te zorgen dat er alles aan wordt gedaan om corona-uitgaven en verplichtingen rechtmatig te laten plaatsvinden.

5 Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Voor wat betreft het aspect communicatie: onderdeel van de aanpak is om de minister van Financiën, de regelgever (DGRB) en de toezichthouders (ADR en AR) mee te nemen in de aanpak van VWS, zodat in elk geval overeenstemming bestaat over de feiten en de interpretatie van de regels. Daarnaast maakt het onderdeel politieke verantwoording/hoe heeft VWS elke COVID-euro besteed en welke prestatie daarmee is geleverd, onderdeel uit van de aanpak.

6 Financiële en personele gevolgen

Dit voorstel beoogt de VWS-organisatie te ontlasten. Eerste aanzetten zullen vanuit FEZ komen. Wel zal de VWS-organisatie worden betrokken en worden gevraagd om opgestelde stukken tegen te lezen en samen te reflecteren. Hierbij dient opgemerkt te worden dat FEZ ook tot de overbelaste organisatieonderdelen behoort.

Grote overschrijdingen op een departementale begroting hebben ook invloed op de Rijksrekening (de optelsom van alle departementale jaarverslagen) die de minister van Financiën opstelt. Echter, waar voor departementale jaarverslagen een tolerantiegrens van twee procent geldt voor onzekerheden en fouten in de rechtmatigheid, is dat één procent voor de Rijksrekening. Gezien de omvang van de COVID-19 uitgaven van VWS heeft de keuze van de BR van VWS om de VWS-organisatie te ontzien daarmee ook (forse) gevolgen voor de rechtmatigheid van de Rijksrekening. Indien de corona-uitgaven van VWS volledig als onrechtmatig worden wordt de tolerantiegrens van de Rijksrekening overschreden. De Rijksrekening wordt dan niet goedgekeurd en het kabinet moet dan een indenniteitswet indienen.

7 Juridische aspecten haalbaarheid

Het voorstel raakt aan de mogelijkheid om te kunnen voldoen aan de eisen die de Comptabiliteitswet, de Rijksbegrotingsvoorschriften en de daaraan verwante lagere regelgeving stellen. Daarbij wordt ook betrokken in hoeverre standaardregelgeving toepasselijk kan zijn in crisissituaties.

8 Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

FEZ zal de komende maanden intensief blijven afstemmen, zowel intern VWS als met DGRB, ADR en AR.

9 Gevolgen administratieve lasten

SG
Financieel-Economische
Zaken
Ontwikkeling Financieel Beleid
en Beheer

Kenmerk
1806072-216579-FEZ

Dit voorstel houdt wel rekening met de overbelaste VWS-organisatie en beoogt zowel de organisatie te beschermen tegen overbelasting (aangezien de activiteiten ter bestrijding en naar aanleiding van de crisis immer doorgang vinden) als over het jaar 2020 adequate verantwoordingsinformatie op te leveren en daarin een balans te vinden.

10 Toezeggingen

Zie 'Draagvlak politiek'.

11 Fraudetoets

N.v.t.

5.1.2e

5.1.2e